

Концепції розвитку педагогічної освіти; Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково – педагогічних працівників від 21 серпня 2019 р. № 800) [3;4];

– організація безперервного професійного розвитку шляхом формальної, неформальної, інформальної освіти (ст. 8 Закону України «Про освіту», п. 3.1 Концепції розвитку педагогічної освіти);

– диверсифікація шляхів доступу до професійного зростання за рахунок забезпечення розмаїття моделей та програм, впровадження механізмів визнання результатів неформальної та інформальної освіти закладами освіти (ст. 9 Закону України «Про освіту», п. 3.2 Концепції розвитку педагогічної освіти);

– підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників як передумова запровадження інноваційних методів навчання дітей та молоді [7].

Висновок: організація та провадження освітньої діяльності методичним центром є альтернативним шляхом підвищення кваліфікації педагогів, перевагами якого є можливість швидкого реагування на потреби слухачів, ефективна комунікація учасників освітнього процесу, переважання активних форм навчання, економія ресурсів, у тому числі фінансових, підвищення адаптивних можливостей міської методичної служби до нових умов освітньої діяльності, оперативне реагування на виклики та запити часу.

Факторами ризику є: недостатня обізнаність педагогів закладів освіти з можливостями професійного розвитку на регіональному рівні, неефективна взаємодія закладів різного рівня у забезпеченні професійного розвитку педагогів.

Література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.3.rada.gov.ua

2. Кириченко М.О., Інноваційні підходи до професійного розвитку педагогічних, науково – педагогічних працівників та керівних кадрів освіти у відкритому суспільстві // Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції.К., 2016. 601с.

3. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково – педагогічних працівників. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 № 800. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.kmu.gov.ua

4. Про затвердження концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 №776. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua.

5. Сорочан Т.М., Данильєв А.О., Дьяченко Б.А., Рудіна О.М. Професійний розвиток керівників і педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній педагогічній освіті регіонального рівня (за матеріалами Луганського інституту післядипломної педагогічної освіти). Луганськ, 2013. 524с.

6. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik /Упорядники:Т.М.Сорочан, М.І.Скрипник; навч.-метод. посіб.;Держ. Вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». К., 2016. 231с.

7. Сайт управління освіти і науки Тернопільської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: info.osvita.te.ua.

УДК 378

П.В.Пузирьова,

доцентка кафедри підприємництва та бізнесу,

Київський національний університет технологій та дизайну,

кандидатка економічних наук, доцентка

м. Київ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАХІВЦІВ У РИНКОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Професійний розвиток фахівця в сучасних ринкових умовах формуються в процесі набуття його професійної освіти, яка розвиваються безпосередньо в процесі професійної

діяльності та вирішення конкретних фахових завдань, актуалізуються в процесах професійного становлення та розвитку як суб'єкта професійного буття. У зв'язку з цим у психології професійного розвитку проблема особистості фахівця та його професійного розвитку, формування та розвитку професіоналізму фахівця, як суб'єкта професійної діяльності, є важливою системною науковою проблемою [1-3].

Проблема професійного розвитку фахівця досліджується в працях таких вчених: А. О. Деркач, Е. Ф. Зеєр, Є. О. Климов, Т. В. Кудрявцев, Н. В. Кузьміна, А. К. Маркова, Л. М. Мітіна та ін. Також О. О. Бодальов, Є. О. Климов, А. О. Реан, В. Д. Шадриков обґрунтовують концепції професіоналізму, а саме у концепціях професіоналізму О. Бодальова, Є. Клімова, Н. Кузьміної, А. Маркової, Л. Мітіної, А. Реана, В. Шадрикова відзначається, що характеристики особистості істотно впливають на результати діяльності саме в процесі професіоналізації особистості як фахівця. Утім, недостатньо уваги звертається на обґрунтування інтегральної єдності особистості фахівця та вплив цієї інтегральності на розвиток як особистості, так і фахівця [1-5].

Поняття «професійний розвиток» щодо особистості фахівця можна охарактеризувати так – це мета, смисл і цінність професійної культури фахівця як особистості та як конкретного фахівця; це складний, суперечливий і багатогранний процес, який складається з особистісного, професійного та фахового розвитку, детермінований, як правило, соціальними, професійно-технологічними, віковими, особистісними, провідними індивідуально-психічними, професійно важливими та фаховими якостями та рисами, має відкритий, нерівномірний і гетерохронний характер; це результат постійного пошуку відповіді щодо сутності суперечностей, які постійно виникають у професійній діяльності, та намагання фахівця їх вирішити або зняти; це необхідна умова успішної професійної діяльності фахівця; це необхідна умова особистісної та професійної самоактуалізації фахівця в професійній і фаховій діяльності; персональний професійний розвиток фахівця має свою межу і пов'язаний з подоланням ним певних зовнішніх і внутрішніх психологічних бар'єрів [1-2, 3-5].

Таким чином, основними психологічними показниками професійного розвитку фахівця, які дозволяють йому успішно працювати, є [4]:

- ✓ суб'єктна компетентність як фахівця та представника певного професійного середовища;
- ✓ професійна компетентність як представника конкретного виду професійної діяльності;
- ✓ фахова компетентність як представника конкретного фаху, тобто спеціалізація в конкретній професії;
- ✓ розвиненість особистісних і професійно важливих якостей і рис як фахівця конкретного виду діяльності;
- ✓ чітке усвідомлення професійно важливих цілей професійної діяльності та їх цілеспрямована реалізація;
- ✓ володіння сучасними фаховими технологіями, методиками та засобами вирішення посадових компетенцій;
- ✓ низький рівень залежності в процесі реалізації посадових компетенцій від зовнішніх чинників і обставин;
- ✓ успішність, продуктивність та ефективність професійної діяльності.

Також, хотілося б наголосити на провідних характеристиках та проявах професійного розвитку особистості фахівця, якими є [2,3]:

- ✓ свідомо активність, безпосередньо спрямована на професійну діяльність;

✓ включеність у систему суспільно-виробничих відносин шляхом виконання конкретних посадових компетенцій у певному професійному середовищі як суб'єкта професійної діяльності;

✓ ступінь сформованості провідних психічних властивостей та якостей як представника певного професійного середовища та конкретного фахівця;

✓ сформованість професійної свідомості та самосвідомості, фахової Я-концепції, системи індивідуальних цінностей професійної діяльності та фахового буття;

✓ свідомо цілеспрямована саморегуляція та самодетермінація своєї поведінки й діяльності у певному професійному середовищі;

✓ готовність і здатність нести усвідомлено повну відповідальність за результати, а також і наслідки своїх дій, вчинків, поведінки і діяльності у межах виконання своїх посадових компетенцій;

✓ професійна суб'єктність, тобто професійна підготовленість, суб'єктна готовність і фахова здатність бути суб'єктом професійної діяльності у певному професійному середовищі.

Досить актуального значення набувають також моделі професійного розвитку як фактора формування особистості, серед яких можна відзначити [4-5]:

1. Адаптивну модель та модель професійного розвитку.
2. Модель професійного розвитку у залежності від хронологічного віку індивіда.
3. Модель, яка базується на особистості професіонала та його діяльності.
4. Модель професійного розвитку.
5. Модель на основі соціальної ситуації професійного розвитку.

Отже, поняття «професійний розвиток фахівця» можна охарактеризувати як: мета, смисл і цінність професійної куль тури фахівця як особистості та як конкретного фахівця; складний, суперечливий і багатогранний процес, який складається з особистісного, професійного та фахового розвитку, детермінований зазвичай соціальними, професійно-технологічними, віковими, особистісними, провідними індивідуально-психічними, професійно важливими та фаховими якостями та рисами, має відкритий, нерівномірний і гетерохронний характер; результат постійного пошуку відповіді щодо сутності суперечностей (зовнішні та внутрішньо-особистісні), які постійно виникають у професійній діяльності, та намагання фахівця їх вирішити або зняти; умова успішної професійної діяльності фахівця; умова особистісної та професійної самоактуалізації фахівця в професійній і фаховій діяльності; персональний професійний розвиток фахівця має свою межу і пов'язаний з подоланням ним певних зовнішніх і внутрішніх психологічних бар'єрів [1-3].

Література

1. Бабушко С. Р. Особливості професійного розвитку фахівців: теоретичний аспект / С. Р. Бабушко // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1. – С. 1-12. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2014_1_3.
2. Мочан Т. М. Професійна мобільність та її вплив на особистісний розвиток фахівця / Т. М. Мочан // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія. – 2017. – Вип. 1. – С. 130-132. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2017_1_40.
3. Пришляк О. Особливості професійного розвитку фахівців соціально-педагогічної сфери / О. Пришляк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. – 2014. – Вип. 30. – С. 144-147. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_30_54.
4. Сургунд Н. А. Професійна мобільність як складова системи професійного розвитку сучасного фахівця / Н. А. Сургунд // Вісник Національного університету оборони України. - 2014. – Вип. 3. – С. 340-345. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaou_2014_3_61.
5. Ягупов В. В. Професійний розвиток особистості фахівця: поняття, зміст та особливості / В. В. Ягупов // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – 2015. – Т. 175. – С. 22-28. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMApp_2015_175_4.